

Információelmélet: Vizsga feladatsor

Név: .....

Összpontszám:

--	--	--

Neptun kód: .....

Aláírás: .....

Kitöltési útmutató: A feladatok megoldásánál az üres téglalapokat kell kitölteni, illetve az ábrákat kell kiegészíteni. Az egyes feladatok kiírásában zárójelben szerepel, hogy hány pontot lehet kapni a jó válaszokért, és mennyi levonást a rosszakért; ahol nincs negatív érték feltüntetve, ott a pozitív érték felét lehet negatívban kapni a rossz válaszáért. Ha valamelyik eredményt javítja, egyértelműen javítson.

- Döntse el az alábbi állításokról, hogy igazak-e. Ha egy állításról úgy véli, hogy igaz, írjon az állítás előtti négyzetbe egy I betűt, ha hamisnak gondolja, akkor egy H betűt írjon a négyzetbe. A helyes válaszra +2 pontot kap, a rosszra -1-et. Nem kell minden négyzetet kitöltenie.

I Ha a csatorna kimenetén vett $\mathbf{v}$ szimbólumsorozat egy lineáris blokk-kódoló érvényes kódszavából keletkezett, akkor a sorozat $\mathbf{s}$ szindrómáját az $\mathbf{s} = \mathbf{v} \cdot \mathbf{H}^T$ képlettel számoljuk, ahol $\mathbf{H}^T$ a kódoló paritásellenőrző mátrixa.

H Lineáris blokk-kódok érvényes kódszavainak a szindrómája nagyobb, mint nulla.

I Egy csatornán átvitt információ $I(C \cdot X) = H(C) - H(C|X)$, a csatornára adott információ várhatóértékének és a csatorna veszteségének a különbsége. C a csatorna bemeneti, X pedig a kimeneti szimbólumkészlete.

H A Singleton-korlát szerint a k hosszúságú üzenetblokkokból n hosszúságú kódszavakat előállító csatornakódok $d_{\min}$ kódtávolságára igaz, hogy $d_{\min} \geq n - k + 1$.

I Egy emlékezet nélküli, diszkrét, időinvariáns csatorna jól jellemezhető a csatornamátrixával vagy a csatornagráfjával.

H Az (n, k) paraméterű Reed–Solomon-kódok generátorpolinomja k -adfokú.

H Az entrópia szigorúan pozitív függvény (nem lehet 0 sem).

I A Shannon-féle forráskódolási tétel azt mondja ki, hogy egy emlékezet nélküli, stationáris, $H(A)$ entrópiájú A forráshoz lehet olyan forráskódot találni, melynek az átlagos kódszóhossza $H(A)/\log_2 s$ és $(H(A)/\log_2 s) + 1$ között van, ahol s a kódábécé elemszáma.

I A perfekt kódokra a gömbpakolási korlátban (Hamming-korlátban) az egyenlőség teljesül.

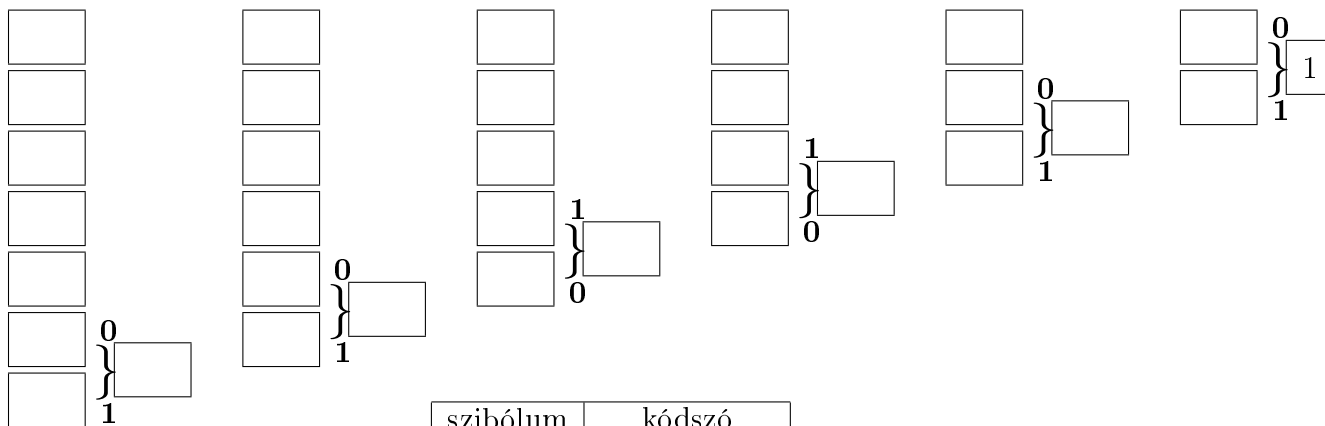
H Ha egy (n, k) paraméterű ciklikus kód generátorpolinomja $g(t)$ és az i -edik kódszavához rendelt polinom $c_i(t)$, akkor igaz, hogy $c_i(t) = b_i(t)/g(t)$, ahol $b_i(t)$ az i -edik üzenethez rendelt polinom.

H Egy p előfordulási valószínűségű esemény bekövetkezésekor nyert információ a Shannon-féle definíció szerint $-\log_2(1/p)$.

- H** Egy csatorna csatornakapacitása, $C = H/n$, lényegében az egy szimbólum átbecsátásakor átlagosan átvitt információ.
- I** A konvolúciós kódolók jellemzésére alkalmas állapotátmeneti gráfok csomópontjaiban a tárolók állapotai vannak, az élek pedig az állapotok közötti átmeneteket jelölik. Egy csomópontból mindig annyi él indul ki, mint ahány lehetséges bemeneti üzenetkeret van.
- H** A csatornakódolási tétel szerint, ha a csatornakapacitás kisebb, mint a kódsebesség, akkor lehet olyan csatornakódolási eljárást találni, amelyre a hibás dekódolás valószínűsége tetszőlegesen kicsi.
- I** A prefix kódok kódszavai közül egyik sem a másik folytatása.
- I** Ha egy Reed–Solomon-kódot a ϑ n -edrendű elem első n hatványával definiálunk, akkor egy $b(t)$ polinommal jellemezhető üzenethez olyan kódszóvektor fog tartozni, melynek az i -edik komponense $b(\vartheta^i)$.
- I** A forráskódok olyan $F : \mathcal{A} \mapsto \mathcal{B}$ függvények, amelyek az A forrásábécé elemeiből álló véges hosszúságú sorozatokhoz (azaz az $\mathcal{A}$ halmaz elemeihez) a B kódábécé elemeiből álló, véges hosszúságú sorozatokat rendelnek hozzá.
- I** Az aritmetikai kódok az üzenet azonos hosszúságú blokkjaihoz rendelnek egy-egy bináris törtszámot, még hozzá úgy, hogy a kisebb összvalószínűségű blokkokhoz több számjegyből álló tört tartozzon.
- H** Egy n elemű kódszavakat generáló ciklikus kód paritásellenőrző polinomja osztója a $t^{(n+1)} - 1$ polinomnak.
- I** A Huffman-kódolás egy-egy lépése során összevonjuk a két legkisebb valószínűséggel előforduló szimbólumot egy-egy új, összetett szimbólummá. Az összetett szimbólumhoz a két kiindulási szimbólum valószínűségének összegét rendeljük.
- I** A forráskódoló eljárások során az üzenet entrópiája növekszik.
- H** Egy $f : A \mapsto B$ kód átlagos kódszóhossza $\sum_{i=1}^n p_i \ell_i$, ahol n a kódábécé elemeinek a száma, p_i az i -edik szimbólumának előfordulási valószínűsége, ℓ_i pedig az ehhez a szimbólumhoz rendelt kódszó hossza.
- H** A szisztematikus kódok H^T paritásellenőrző mátrixának első k oszlopa egységmátrixot alkot.
- I** A bináris törléses csatorna mindkét bemeneti jelét p valószínűséggel a hibaszimbólumba transzformálja.
- I** A Reed–Solomon-kódok olyan maximális távolságú lineáris blokk-kódok, amelyek egyben ciklikus kódok is.

- Az E, F, G, H, I, J, K forrásábécé elemeinek előfordulási valószínűségei $p_E = 0,26$; $p_F = 0,05$; $p_G = 0,12$; $p_H = 0,10$; $p_I = 0,16$; $p_J = 0,08$ és $p_K = 0,23$. Töltse ki a szimbólumösszevonásra szolgáló ábra üres téglalapjait. Az oszlopokban szerepeljenek az elemek csökkenő sorrendben. (6 pont.)

Adja meg a kódszavakat tartalmazó táblázat hiányzó elemeit (Kódszavanként 2 pont).

szimbólum	kódszó
E	01
F	
G	100
H	
I	
J	0000
K	11

H A forrásábécé entrópiája $-2,62$. (+2 vagy -1 pont)

I A kód átlagos kódszóhossza $2,64$. (+2 vagy -1 pont)

- A $GF(7)$ véges számtestnek a 3 hatodrendű eleme. Adjuk meg a 3 hatványait tartalmazó táblázat hiányzó elemeit (4 pont):

ϑ	ϑ^2	ϑ^3	ϑ^4	ϑ^5	ϑ^6
3			4		

Adja meg a 3-mal, mint generátorelemmel definiált Reed–Solomon-kód által a $b(t) = 4 + 3t^2 + t^3$ üzenetpolinomból generált kódszóvektor nulladik, második és ötödik elemét (6 pont.):

$c_0 =$,

$c_2 =$,

$c_5 =$.

